

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Sacra-||mento Evcharistiae,|| contra Oecolampadium,
opusculum:||**

Clicthove, Josse

Coloniae, 1527

VD16 C 4208

Ex euangelica lectio[n]e, clare etiam demo[n]strari ueritatem corporis, &
sang[ui]nis] domini, in sacrosancto eucharistiae mysterio. VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30220

Ex euāgelica lectione, clare etiā demōstra-
ri v̄itatē corporis & sanguinis dñi: in sacro
sancto eucharistiæ mysterio. Cap. VII

IN noui uero testamenti scriptura, multo a-
pertius habetur testimonium de uera cor-
poris domini nostri existentia secundū rea-
lem præsentiam & substantiam, in euchar-
stia: quā in ueteris instrumenti pagina. qm̄
discussā iam figurarū nube & opacitate per aduē-
tum Christi: ueritaslympidius illuxit mūdo, re-
ferataque sunt clarius alta fidei mysteria: quæ pri-
us sub figurarum integumentis delituerant. Et
primū idipsum quod asseuerare constituimus: di-
lucide colligitur ex ea particula orationis domi-
nica, apud Matthæum sexto capite posita. Panē
nostrum supersubstantialem: da nobis hodie. Vbi
per panē supersubstantialem: non recte accipitur
panis materialis, qui transit in alimoniam corpo-
ris (quoniā is nequaquā supersubstantialis est: sed
sublunaris & terrestris) sed panis supercelestis &
uiuificus: uerum scilicet Christi corpus, nobis re-
lictum in animæ nostræ cibum. Quod in primis
glossa ordinaria testatur: ibidem dicens. Hic est
panis uiuus qui de cælo descendit: cuius naturæ
sublimitas super omnes substantias est Consonat
illi & Nicolaus Lyranus: eundem locum de sacro
mento eucharistiæ exponens. Sed & beatum Hie-
ronimum audiamus: in eiusdem loci enotatione,
qui post enarratas diuersorum interpretum illi-
us propositionis petitoria translationes, subne-
ctit. Quando petimus ut peculiarem uel præcipu-
um nobis deus tribuat panem: illum petimus qui
dicit, Ego sum panis uiuus: qui de cælo descendi

Matth. 6.

Hironi.

Ioan. 6

DE SACRAMENTO

Accedit eidem & Ambrosius in libro quinto de sacramentis: capite quarto, ubi breuē totius orationis dominicæ constringit explanationē) dicēs. Memini sermones mei: cū de sacramentis tractarem: dixi uobis, quod ante uerbū Christi, quod offertur: panis dicatur. Vbi Christi uerba de prōpta fuerint: iam non panis dicitur, sed corpus appellatur. Quare ergo in oratione dominica, quæ postea sequitur: ait. Panē nostrū? Panem qd em dixit: sed *ἐπίδοιον* dixit, hoc est supsubstantialē. Non iste panis est quod in corpus: sed ille panis uitæ æternæ, q̄ animæ nostræ substantiam fulcit. Ideo græcē: *ἐπίδοιον* dicitur. Hæc Ambrosius ibidē. Omnium itaq; horū, & aliorū complurium (quos breuitati studentes hic omitimus) sententia: in eo apud Matthæum loco designatur sanctissimū eucharistiæ sacramentum. & p̄ panē supsubstantialē: ibidē accipi debet uerū Christi corpus, qui est panis uitæ. ¶ Quinimmo & beatus Cyprianus in tractatu suo de expositione orationis dominicæ: hanc eius particulam, panem nostrū quotidianum da nobis hodie: apud Lucā, expressam. primo exponit de pane sancto uitæ & salutis æternæ, scilicet uero Christi corpore: qđ in sacramento eucharistiæ nobis est relictum. Quā etiam intelligentiam: sanctus Ambrosius in sui libri de sacramentis loco iam citato, & August. in secundo libro de sermone domini in monte (ubi petitiones orationis dominicæ: singulatim enucleat) & complures alij non cōremnendi authores: sequuntur & assignant. Non igitur in illo sacratissimo eucharistiæ mysterio manet post consecrationem panis materialis & frumentarius: qui t̄m sit figura corporis dominici & signū, ut uolunt aduersarij; sed

Ambros.

Cyprian.

Lucæ, II.

Ambrosi.

A.

EVCHARISTIAE. 24

vere subsistit ibi secundū propriā substantiā: corpus Christi. ¶ Præterea Matthæi uicesimo sexto capite scriptū legimus, q̄ ipse dominus noster instituens hoc admirabile mysteriū: acceptū panē benedixit & fregit. deditq; discipulis suis dicens. Accipite & comedite: hoc est corpus meū. Quod non significatiue intelligendū eē, aut figuratiue: manifestat ipse Hierony. in commentarijs suis super Matthæū, prædictum locū ita explicēs. Post q̄ typicum pascha fuerat impletum, & agni carnes cum apostolis comederat: assūmit panem qui confortat cor hominis, & ad uerū paschæ trāsgreditur sacramentū. Vt quō in præfiguratione eius, Melchisedech dei summi sacerdos panē & uinū offerens fecerat: ipse quoq; ueritatem sui corporis & sanguis repræsenteret. Hæc ille. Exhibuit itaq; dominus, teste & assertore Hieronymo, in cœna illa postrema ueritatem sui corporis, apostolis: non figuram aut signū tantūmodo. Qd̄ & de precioso eius sanguine: ex eiusdē euangelistæ litera, liquido constat. Subdit em̄ ibidem, quod Christus postea accipiens calicem: gratias egit, & dedit discipulis suis dicens. Bibite ex hoc oēs. Hic est enī sanguis meus noui testamenti: q̄ pro multis effundetur in remissionem peccatorū. Certe sanguinem dominicum, secundum substantiā ueritatem dei traditum fuisse discipulis in calice: conuincit apte adiūcta illa particula. qui pro multis effundetur. quæ non nisi de uero sanguine secundum rē ipsā: potest intelligi. Nunquid enim in cruce, symbolū tantum signūmq; sanguinis effusum est in remissionem peccatorū: & non uerus ipse domi nostri sanguis? Quis (oro) usq; adeo demens est & mente captus; ut dicat in cruce, uini esse duntaxat factā

Math. 26

Hierony.

Gen. 14

DE SACRAMENTO

effusionem e corpore Christi, quod representare
rit ipsius sanguinem, in precium nostrae redemptio
nis? Tunc enim non uera fuisset sanguinis effusio
in hora passionis eius: sed phantastica tantum &

4
Mar. 14.

¶ Sed nunc ad Marcum euangelistā transeamus:
qui in decimo quarto sui euangelij capite, iisdem
pene uerbis cum Matthæo, describit primam au
gustissimi eucharistiæ sacramenti sub utraque
specie institutionem. In cuius loci expositione:

Theophi
lus.

Ioan. 6.

Theophilus explicans hæc domini uerba. Hoc
est corpus meum, ait. Hoc etiam, quod nunc do: &
quod nunc sumitis. Non autem panis, figura tan
tum corporis Christi est: sed in proprium corpus
Christi transmutatur. Nam dominus ait. Panis
quem ego dabo: caro mea est pro mundi uita. Sed
tamen caro Christi non uidetur: propter nostram
infirmiorem. Panis enim & uinum: de nostra cō
suetudine est. Si uero carnem & sanguinem cer
neremus: sumere non sustineremus. Propter hoc

5
Lucæ. 22.

dominus nostræ infirmitati condescendens, speci
es panis & uini conseruat: & panem & uinum,
in ueritatē suæ carnis cōuertit & sanguinis. Hæc
ille. In quibus manifeste negat, panem a Christo
suis porrectum discipulis, fuisse figuram corpo
ris Christi: sed sub speciebus illis uisibilibus, ueri
tatem dominicæ carnis re ipsa contineri. ¶ Audia
tur deinceps & beatus Lucas, qui in uicesimose
cundo capite sui euangelij, idem recenset admira
bile mysterium: commemoratque dominum no
strum in traditione panis sacri dixisse discipulis
suis. Hoc est corpus meum: quod pro uobis datur
id est, traditur in mortem. Sed nunquid figura cor
poris dominici (utpote panis materialis secundū

Oeccolāpadiū:repi esentās corpus Christi passū) tradita est in mortem pro nobis, & affixa cruci? Phātestica certe tūc fuisset & nō uera. Christi passio: apparisq; tm̄ & nō existēs, q̄ summe est blasphemū. Subiecta igitur ea particula, q̄ pro uobis datur plane indicat sermonē illic haberi de uero. Christi corpore: & tunc discipulis tradito, & paulo post crucifixo. Haud aliter cū in porrectione calicis benedicti, refert idē scriba cælestis: dñm suū is dixisse discipulis. Hic est calix, nouū testamen in sanguine meo: q̄ pro uobis fundetur. p̄ subiectā hāc de effusione sanguinis futura sērentiā: clare patefacit, dñm nostrum de uera sui sanguinis substantia fuisse locutū, & nō de eius figura aut signo scilicet uino materiali. Vnde uenerabilis Beda in suis sup̄ Lucā cōmentarijs: hunc euāgelij locū elucidans, ait. Fin itis paschæ ueteris solēnijs, q̄ in cōmemorationē antiquæ de Aegypto liberationis agebantur: transijt ad nouū: q̄ in suæ redemptionis memoriā, ecclesiā frequentare desiderat. Ut uidelicet pro carne agni & sanguine, suæ carnis sanguinisq; sacramētū in panis & uini figura substituens: ipsum se esse mōstraret, cui iurauit dñs & nō penitebit eū, tu es sacerdos in æternū: secū dum ordinem Melchisedech. Frangit & porrigit ut ostendat sui corporis fractionem, non sine sua sponte futurā. Agit gratias de ueteribus terminatis: & nouis incipiendis. Hæc ille. At quō terminata erāt uetera: si tūc Christus suis discipulistātum tradidit figurā & signū sui corporis & sanguinis: Nōne tūc adhuc sub figurarū inuolucro tradidisset ipse sua sacramēta? q̄ eo ipso nequaquā fuisset Iudaicis sacramētis sup̄iora & potiora: immo eadem prorsus cū illis, umbratica, s. & figuralia;

Ibidem.

Beda.

Psal. 109.

D

DE SACRAMENTO

Quomodo etiam in illa cœna nouissima, inchoanda erant noua sacramenta: si illa itidem data fuissent tantum secundum figuram, & non ueritatē. Ecce cum iam teneamus syncerā res sacratissimā & meram ueritatē, & in luce uersemur euāgelicæ perfectionis: redigit nos denuo Oecolampadius ad sacramenta Iudaica, & in umbras atq; figuras antiquæ legis rursus nos deuoluit. ¶ Accedat insup istis & quartus testis fidelissimus, diuino loquus scilicet Paulus: qui in primæ ad Corinthios epistolæ suæ undecimo capite, eandē commemorat huius altissimi mysterij institutionē. Et a cepto qdem pane: dominū dixisse refert. Hoc est corpus meum: q; pro uobis tradetur. Quod certe uerbū: nō nisi de uero eius corpore secundū substantiā, potest intelligi. cū nō sit ipsum corporis figurale signū: in mortē pro nobis traditū. Eadem quoq; ratione, & uerba dñi: in porrectione calicis tunc prolata, & a Paulo ibidē descripta. utpote. Hic calix: nouū testamentū est in meo sanguine intelligenda sunt de uero Christi sanguine: substantialiter ibi discipulis exhibito. Tantundem enim illa ualent: atque si dixisset. hic calix est meus sanguis, siue continet meum sanguinem: in quo effundendo confirmatur nouum testamentū. Atq; non est facta noui testamenti confirmatio: in effusione signi siue figuræ ipsius sanguinis. Neque igitur tale symbolū atque repræsentationem continebat Ille calix: sed ueram sanguinis substantiā.

7 ¶ Porro his quatuor testibus fide dignissimis modo adductis, conscriptum est hoc domini nostri testamentum. ante quidem promissum his uerbis, a pud Ioannem ante prolatis. Panis quem ego dabo caro mea est pro mundi uita, quibus non suæ car

6
Cenne. 11.

Ioan. 6.

nis figuram, sed substantiā se datum fidelibus pollicitus est in testamentū æternū. Deinde uero illud est exhibitum a Christo, sub ipsum uitæ suæ exitū: cum esset ipse nostræ redemptionis mysterium p̄ mortē crucis cōsummaturus. Testamentū in quā: de quo sic loquitur propheta in psal. Mandauit in æternum testamentū suū; Et rursus. Memor erit in seculum: testamenti sui. In quo admirabili testamento, ipse dominus q̄ fidelis est in omnibus uerbis suis, & sanctus ac iustus in omnibus opibus suis: sacratissimū suū corpus & sanguinē secundū substantiā, in memoriam suæ passionis nobis reliquit. At uero Oecolāpadius & sui affectatores, hoc rescindere & sublegere moluntur testamentū & alterū omnino cōmentitiū; supponere, quo nō corpus dominicū & sanguinem: sed ambrosij figuram & signū tantūmodo, legatum ecclesiæ sanctæ cōtendunt. Quod si quis in priuato negotio subdititiū aut supposititiū; subijcere studeat testamentū, uero atq; legitimo clanculū sublato: graui profecto foret pœna mulctandus, ob fraudatū testatoris ultimam uoluntatē. Quale igitur censeretur debet piaculū, & quam acerbo dignū supplicio: quod testamentum altissimi, morte unigeniti filij dei confirmatum, hi corruptores ueritatis & falsarij subducere nituntur toti ecclesiæ, & alterum adulterinum uasroq; confictum ingenio: in illius locum clandestina fraude supponere? Certe totus in eos Christianus orbis consurgere deberet, & tantæ impietati debitas pœnas ab ipsis exposcere: qm̄ & in testatorem ipsum & in eos oēs quibus tantū munus testamento est legatum, supra modum sunt iniurij & contumeliosi.

D 2

Psal. 110

Psal. 144